

**СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”**
ФАКУЛТЕТ ПО СЛАВЯНСКИ ФИЛОЛОГИИ

КУРСОВА РАБОТА

ПО СИД „Култове и култови места в България и по света”

Пещерата „Света Марина” в Странджа

Студент: Йоана Джеджева 5123, Руска Филология, 4 курс

Преподаватели: проф.дфн. Искра Христова - Шомова

доц. д-р Константин Рангочев

СЪДЪРЖАНИЕ:

Въведение.....

Глава I. Пещерата Св. Марина .....

Заключение.....

Източници.....

Въведение:

Според предание, подобно на Индипасха, пещерата Света Марина била открита от овчар. Той имал сляп бик в стадото си, който прогледнал, след като потъркал глава в капещата от стените на пещерата вода.

Местните вярват, че силата на светицата се проявява най-мощно в нощта срещу празника ѝ. Бездетни и търсеци изцеление идвали при пещерата от предната вечер. Преспивали там, но ставали още преди изгрев слънце, влизали в пещерата да се помолят и да отпият по глътка и гърбом си тръгвали – без да се обръщат.

От стените и тавана на пещерата се стича лековита вода, събирана в съдове, по пода са се образували варовикови бели камъчета, наричани перлички, за които се вярва, че носят късмет и здраве. Много хора си отчупват по една малка перличка и си я отнасят къщи за здраве.

В пещерата има и провиралка, но е доста нависоко и е трудно да се провре през нея човек. През нея се провирали моми и ергени с надежда за скорошна женитба. На брачни двойки не било позволено да се провират оттам.

Параклисът с аязмо „Св. Марина“ се намира в местността „Махалата“ на около 6 км югоизточно от гр. Малко Търново. Разположен е на десния бряг на река Църногорска (ляв приток на р. Резовска), сред гориста девствена местност.

Свящото място е известно на местните хора от незапомнени времена. То се намира в землището на отдавна изселеното село Махалата, чиито жители подгонени от турските безчинства се заселват в Малко Търново. Знае се, че при заселването си махалци заели югоизточната част на града, около Големия врис, както и че те идват със своя свещеник поп Никола, на чието име по-късно е кръстена малкотърновската Попниколова махала. Съхранена е една народна песен, в която се говори за озлочествяването на някоя си Тодора от Махалата:

„Тодоро ле, Махалска,
много ти здраве от Стамбул,
Сали, детето, да гледаш
на черква да го не водиш,
сланина да го не храниш.“

До недалечното миналото, макар че селото отдавна не съществувало, споменът за целебната вода от аязмото „Св. Марина“ бил съхранен и хората често го посещавали. На празника на светицата – 30 юли (стар стил) тук се провеждал събор.

На около 300 м южно от параклиса се намират руините на Синовата воденица. Със спирането на и до днес запазеното ѝ воденично колело преди 70-80 години, се слага край на човешко присъствие по тези места, чиято история се губи далеч назад във времето.

След 1944 г. в продължение на десетилетия достъпът до мястото е забранен, тъй като се намира на по-малко от километър от границата с Турция. Така свещеният извор потъва в забрава, а впоследствие параклисът над него рухва. Минават десетилетия, докато през 2013 г. параклисът и аязмото не бъдат окончателно възстановени от малкотърновци.

Изключителна заслуга за това има Стойчо Мокрошевски. Вече старата традиция е възродена и на 17 юли десетки жители на града идват тук да почетат празника и да си наляят "аязма". Водата, според местните жители лекува болести по крайниците, очни болести, екземи и циреи.

В българската народна традиция света Марина се счита за сестра на свети Илия, господар на небето, гръмотевиците и дъждовете. Често пъти, когато хората изграждали параклис в чест на единия от тях, недалеч от него строели параклис и в чест на другия.

Дори празниците, на които се честват са близки – празникът на света Марина е на 17 юли (третият от Горещниците), а този на свети Илия – на 20 юли (Илинден). Света Марина не казвала на брат си кога му се пада празникът, защото той празнувал, като пращал на земята проливни дъждове и гръмотевици. В Странджа има особена почит към двамата светии, те са нестинарски светци.

Денят на светицата (30 юли стар стил, 17 юли нов стил), бил голям празник за младежите и девойките в предбрачна възраст, който в Странджа се нарича „*лефтерски панагир*“. Вярването, че трябва да се участва в празника на светицата е закрпено в песен, която се пее по време на трапезите и хората през нощта срещу и на деня на Света Марина. Хората задължително се водели от момче.

Света Марина е смятана за покровителка на водите и брака, светицата помагала на бездетни жени да заченат. Считана била още за повелителка на змиите, лекувала от ухапванията им.

Друга легенда гласи че „Странджа“ е била красива млада жена от знатен род, която по неспоменати причини никой не е посмял да поиска за жена. Тогава тя напуснала семейството си и с близки хора се заселила далеч от родният си дом. Не след дълго около нея започнали да се събират голям брой хора, които тя покровителствала и закриляла. По примера на амазонките, Странджа ходела с мъжки дрехи, обичала да язди дълго и да плува в морето.

Много кандидати идвали да я искат за жена, но тя връщала всички, докато един ден дошли голям брой черни хора предвождани от своя цар с явни намерения да не си тръгват без Странджа. Било невъзможно да откаже или

да се използва сила, положението било безнадежно. И в този момент земята се разтресла, морето и реките се разбушували, земята се надигнала и настанал страшен хаос. Когато всичко утихнало имало нови планини, морето от кристално бяло станало мътно и черно, а от черните хора нямало и следа. Така Странджа останала в планината си, която приела нейното име.

В познатата и непозната ни история много хора са минали оттам, живели са и са умирали, градили и разрушавали. Красотата и магията на тази планина е запечатала по малко от всичко в едно неизмеримо с времето състояние на нетленност и непреходност.

Богата на археологични находки Странджа много пъти е посещавана и изследвана от различни учени, ентусиасти, иманяри и религиозни представители.

Тук легендите са преплетени с фактите, а науката – с мистицизма. Не подлежи на никакво съмнение обаче, че околността е пълна с разкрити и неразкрити тракийски светилища и съоръжения, някои от които могат да бъдат датирани още от атлантско време. Данните, с които се сдобих, показват, че много е ограбено от иманяри през вековете; тази планина е пазила много съкровища и злато, но това само води към размисли, че има и много останало неразкрито, дълбоко скрито в недрата на земята.

По всичко личи, че целият район в древността е бил пристанище за фракция от оцелелите след катаклизма атланти, които разпръскват културата си сред местното население, което били траките. Интересен е фактът, че именно в Странджа са откривани кости на гиганти, които веднага са потулвани, както това става с всяко подобно нещо навсякъде по света – нещо, за което си има специални екипи. Тези сведения достигат до нас тихомълком от приятели археолози.

Глава I. Пещерата Св. Марина

Всъщност Странджа крие много прекрасни места, които човек трудно би намерил, ако няма кой да му каже за тях. Аз съм родом от Бургас и често се разхождам из магическите „находки” на тази така мистична Странджа планина. Странджа е една от планините в България, която крие много тайни в себе си. Намира се в югоизточната част на страната и продължава в съседна Турция. Чували ли сте за:

- Скалното оброчище в Индипасха
- Природен парк „Странджа”
- пещерата „Света Марина”
- Вълчанов мост
- Параклисът върху пещера „Света Троица“.

- Пътеката на Зелениката
- Градът на мъртвите в местността Пропада
- Гробницата на Бастет
- Тракийското скално светилище Камъка
- Село Младежко и екопътеките около него
- Село Кости
- Река Св.Марина

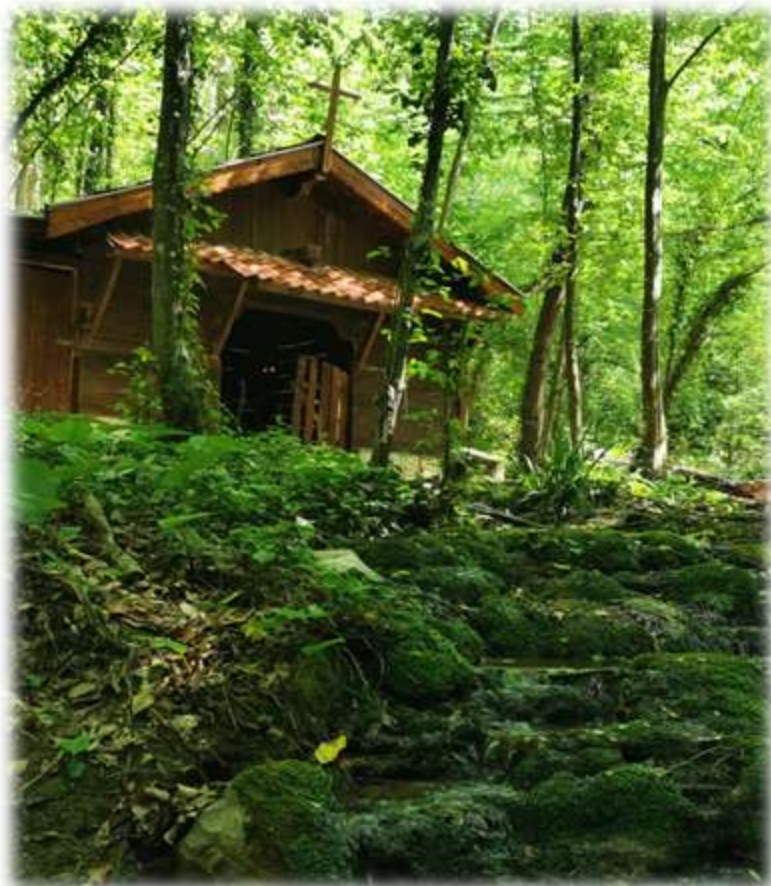
Всички тези обекти са една малка част от тайните, които се крият в „малката” планина, както я наричат местните хора. А знаехте ли, че зелениката е цвете, което е защитен вид и се среща само в Странджа? Дори има и фестивал на зелениката, който продължава три дни, организират се походи по екопътеките,където тя вирее.

Странжанска зеленика. Снимка: Интернет

Пещерата Св. Марина е едно от тези впечатляващи места. Тя представлява малка „пещеричка“ със сводест вход, аязмо с лековита вода, провиралка в единия край и параклис с аязмо в близост. Намира се до границата с Турция, посока Малко Търново.

На снимката отдясно виждате малкия параклис, който хората са построи в чест на Света Марина. В него можете да запалите свещ и дори да се помолите. Има и няколко икони. Интересното е, че този параклис не се заключва, въпреки че има малка кутия за дарения, парите винаги си стоят.

До самото аязмо се стига по една дървена пътека. Трябва да бъдете внимателни, защото е доста хлъзгаво. Най-добре е това място да се посети през лятото. Малка рекичка преминава покрай пещерата на Света Марина.

Мястото, известно сред местните като *Аязмото на Света Марина*, има някаква енергия, която се усеща с влизането в скалния манастир. В него напълно естествено са се образували „купички“ (на снимката), в които водата се стича.

Някои от хората вярват, че това са сълзите на светицата. Това е така, защото много бездетни жени посещават аязмото и разказват своята мъка.

Вярва се, че ако пиете от водата или посетите мястото, то Света Марина ще ви помогне и избави от страданията и болезките.

Съществува още едно предание, според което, ако преминете през процепа на пещерата, то вие ще се пречистите от греховете си и ще се „преродите“ духовно.

С пещерата е свързана и една древна по произход традиция – при провиралото или при иконата да се оставят „вотиви“ – умалени, изработени от тенекия или от сребро, изображения на болния орган или на цяла човешка фигура. Вярвало се, че болестта „ще остане“ върху изображението в пещерата

.В самата пещера също можете да си запалите свещ или да се помолите. Но вие трябва да си носите свещите. Има и няколко икони, както и кръст.

Избрах да Ви разкажа за този обект в България, защото смятам, че е доста подходящ за дефиницията „култово и културно място“. За първи път го посетих преди две години и оттогава се влюбих в това „тайно“ съкровище.

Според мен Странджа е много интересно и красиво място за почивка, но за съжаление не се поддържа и не създава подходящи условия за туризъм. Смятам, че това донякъде се дължи и на обезлюдените селца в околностите, но все пак се надявам един ден да се превърне в интересна дестинация за хората.

Снимка: Интернет

Източници:

1. Снимки – личен архив , Интернет

2. Легенда за Света Марина и Странджа планина:

* <https://drumivdumi.com/%D0%BF%D0%B5%D1%89%D0%B5%D1%80%D0%B0-%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%B2-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B6%D0%B0/>

* <http://www.shambhala.bg/mesta-na-silata/bulgaria/bugas-oblast/461-strandja2014>

* https://petel.bg/Smayvashhite-legendi-za-Strandzha---nay-taynstvenata-planina-v-Balgariya_81056